

Témy dizertačných prác

Študijný program: **dizajn**

Akademický rok: **2023/2024**

Forma štúdia: **interná/externá**

Dĺžka štúdia: **4/5**

1/ Tradičné verzus digitálne.

školiteľ: prof. Ing. Tibor Uhrín, ArtD.

Digitálne technológie umožnili tvorbu úplne nových foriem aké predtým nebolo možné nijakým iným spôsobom zrealizovať. S digitálnymi technológiami sa nezmenil iba spôsob výroby ale aj spôsob tvorby v dizajne. Pre dizajn ale aj remeslo to predstavuje nové výzvy ale aj objavenie problémových oblastí v nazeraní na vznik produktov.

2/ Dizajn v čase krízy, dizajn pre reálny svet.

školiteľ: prof. Ing. Tibor Uhrín, ArtD.

V súčasnej dobe sa čoraz naliehavejšie hovorí o trvalo udržateľnom rozvoji. Je potrebné prihliadať na ekologický dopad každého produktu od začiatku procesu jeho vzniku až po likvidáciu, v lepšom prípade recykláciu. Dizajnér, ako jeden z tvorcov nového produktu, má výrazný podiel na výslednom dopade nábytku na životné prostredie. Úlohou produktového dizajnéra je v súčasnosti nie len naplnenie potrieb konzumenta návrhom nového výrobku, ale aj posun návykov spotrebiteľa v oblasti bývania k trvalej udržateľnosti alebo aj k „novej skromnosti“. Tu je jeho zodpovednosť za ďalší vývoj, musí hľadať a nachádzať také prístupy, ktoré iniciujú zmenu myslenia vlastného odboru v postkonzumnej ére.

3/ Pohľad dizajnéra pre identifikáciu vplyvu rozvoja spoločnosti, vedy a umenia na deštrukciu prírodného prostredia.

školiteľ: doc. Ing. Dušan Šuch, PhD.

Skončil čas výhovoriek, ľudstvo aj dizajn musí prevziať zodpovednosť za štyri priemyselné revolúcie a identifikovať pôvodcov súčasného kolapsu klimatických a prírodných podmienok na Zemi. Túto situáciu zapríčinili najväčšie vynálezy a vynálezcovia posledných 300 rokov z niekoľko sto tisícročnej histórie existencie ľudstva. Dizajn je apriorne prítomný pri ich vzniku a eksploatacii a preto je potrebné mapovať, dokumentovať a riešiť aj zdanlivo nesúvisiace dôsledky kreatívnych počínov v príčinnej súvislosti so záťažou a zmenami životného prostredia.

4/ Architektúra času alt. Dizajn času.

školiteľ: doc. Ing. arch. Juraj Koban, PhD.

Horológia ako veda o meraní času sa zaoberá jeho technologickou časťou. Chýba tam časť vedecko-umeleckého výskumu dizajnerskej časti času. Možno sa to dá širšie popísať termínom Architektúra času. Podobne sa tento široký termín používa aj v IT sektore – architektúra softvéru...

Čas má v dizajne aj v architektúre zásadnú úlohu, detto je to ale aj naopak. Architektonický či dizajnerský rozmer času, jeho personifikovanie sa tiahne celou históriou ľudstva. Práca by mala históriu rozanalyzovať a definovať jeho hranice v dnešných tekutých časoch.

Čas spredmetnený v hodinách a hodinkách sa preniká cez všetky etapy a sféry ľudského bytia či už sú to hodiny na radničných či kostolných vežiach alebo hoci aj v obrazoch Salvadora Dalího.

Má čas – táto fiktívna entita - svoj rozmer, tvar, svoju vnútornú architektúru...? Toto bude výsledkom doktorandskej práce.

5/ URBAN GAME- participatívne nástroje tvorby verejného priestoru v kooperácii s AI.

školiťel': doc. Ing. arch. Juraj Koban, PhD.

Téma doktorandského štúdia smeruje k skúmaniu súčasných nástrojov v tvorbe vo verejnom priestore – fyzickom aj virtuálnom. Doktorandské štúdium bude fokusované aj na rozbeh Centra pokročilých vizualizácií (tu bude umiestnené pracovisko doktoranda). Na tému bude na pracovisku podaný projekt z KEGA. Zároveň doktorandské miesto bude aj styčným prvkom pri zabezpečovaní pripravovaného spoločného študijného programu s VUT Brno „Architektúra a územný rozvoj“. Téma bude nadväzovať na projekt UIA Košice 2.0. Téma bude aktívna v kooperácii s veľkým európskym projektom CIKE Košice- EIT Culture & Creativity.

6/ Hodnotovo senzitivný dizajn s optimalizáciou ergonomických faktorov v hromadnej a individuálnej doprave s implementáciou vodíkovej technológie.

školiťel': doc. Ing. Peter Wohlfahrt, ArtD.

Zohľadňovanie ľudských hodnôt v dizajnerskom procese vývoja hromadnej dopravy sa ukazuje ako potrebný pre čoraz viac eskalujúcu situáciu z hľadiska globálnej krízy a značného úpadku využiteľnosti a perspektívy hromadnej dopravy. Zámerom výskumu je vzťah medzi ľudskými hodnotami, úžitkovo funkčnými, estetickými a ergonomickými kritériami v kreatívnom procese navrhovania hodnotovo senzitivného dizajnu v hromadnej doprave. Hodnotovo senzitivný dizajn poskytuje teórie a metódy, ktoré presadzujú ľudské hodnoty v procese navrhovania. Berie v úvahu hodnoty, ako napríklad: súkromie, morálka, rešpekt, dôvera... Pre HSD sú dôležité analýzy spotrebiteľov, analýzy skupín či jednotlivcov. HSD je prístup navrhovania, ktorý usiluje o technologický design, ktorý zahrňuje ľudské hodnoty počas celého priebehu navrhovania. Výskum je zameraný na inováciu v oblasti hromadnej verejnej dopravy. Cieľom projektu je vyhodnotenie úžitkových, technologických, materiálových kvalít a ich aplikácia v dizajne hromadnej dopravy. Cieľom je zosumarizovať získané poznatky z oblasti teoretického výskumu dizertačnej práce a ich následné aplikovanie pri autorskom dizajne. Výsledkom teoretickej práce je vyhodnotenie prípadových štúdií dizajnu. Taktiež aplikovanie štatisticky zohľadnených hodnotových špecifik danej témy. Praktický výskum práce sa bude implicitne venovať autorskému dizajnu univerzálneho interiéru a exteriéru v hromadnej doprave. Za súčinnosti aplikácie používateľského rozhrania hodnotovo senzitivného dizajnu, využívajúceho poznatky z estetickej, etickej, ergonomickej a úžitkovo funkčnej oblasti. Súčasťou práce bude aj rozvoj aplikácii vodíkovej technológie s výhľadom do budúcnosti.

7/ Kritický dizajn / Spoločensky zodpovedný dizajn.

školiťel': doc. Mgr. art. Andrej Haščák, ArtD.

„Navrhujeme obrátenie priorít v prospech užitočnejších, trvalejších a demokratickejších foriem komunikácie – obrat v uvažovaní od marketingu produktov smerom k skúmaniu a tvorbe nového druhu významu.“ [1]

[1] Manifest First Things First. 1999. Emigre #51. Printed at American Web, Denver, CO. Art director and editor: Rudy VanderLans. Emigre Fonts: Zuzana Licko. Zdroj: <https://www.emigre.com/Magazine/51> [02-17-2023]

Teória mediálnej spoločnosti predpokladá, že dizajn (médiu) je sám osebe správou (message), a preto nemôže byť neutrálnym. Cieľom práce je reflexia a praktická implementácia spoločensky prospešného dizajnu – reakcia dizajnéra na aktuálne páľčivé problémy (udržateľnosť, sociálna zodpovednosť, marginalizované skupiny ľudí, inklúzia, krízové okolnosti atď.), otvorenie diskusie a návrh riešení s ohľadom na súčasnú i budúcu civilizáciu.

8/ Life - centered design.

školiťel: doc. Mgr. art. Andrej Haščák, ArtD.

Naša planéta čelí závažným ekologickým a klimatickým výzvam, ktoré predstavujú reálnu hrozbu pre udržanie rozmanitých foriem života na Zemi. V tomto kontexte nie je postačujúce, aby bol dizajn antropocentrický a zameriaval sa primárne len na potreby človeka (human-centered design) a súčasnosť. Life-centered design berie do úvahy potreby všetkých foriem života na našej planéte, vzájomné prepojenie jednotlivých ekosystémov a udržateľnosť života v horizonte nielen súčasnosti, ale aj budúcnosti. Zameraním práce je reflektovať, prakticky aplikovať a rozvíjať princípy udržateľnosti, life-centered dizajnu, bioinšpirácie a biomimikry z hľadiska vizuálnej komunikácie. Kľúčové slová: udržateľnosť, udržateľný dizajn, ekológia, life-centered design, planet-centered design, spoločensky zodpovedný dizajn, dizajn s pridanou hodnotou.

9/ Navrhujeme budúcnosť. Ako môže dizajn pomôcť zmeniť svet?

školiťel: prof. Marian Oslislo

Rôznorodé aktivity človeka sú často sprevádzané krátkozrakosťou. Možno získať dojem, akoby sme konali proti sebe, v rozpore so zdravým rozumom, neberúc do úvahy následky takejto aktivity z hľadiska budúcnosti. Tým, že dizajnér lokalizuje a definuje problém, môže na základe svojej práce ovplyvniť povedomie spoločnosti o rizikách vyplývajúcich z takejto činnosti. Jeho práca je často podnetom na kreovanie konkrétnych riešení. Povinnosťou ľudí, ktorí premýšľajú, sa stáva promovanie „ideí“, ako aj „osvedčených postupov“ v kontexte rozmanitých oblastí ľudskej aktivity.

10/ Konaj lokálne, mysl globálne.

školiťel: prof. Marian Oslislo

Veľmi často prehliadame cenné fenomény, ktoré sa dejú okolo nás, v našej bezprostrednej blízkosti. V globalizovanom svete nadobúda správne pochopená „lokálnosť“ obzvlášť dôležitý význam. Práca dizajnéra sa môže stať dokonalým nástrojom na objavenie, zdokumentovanie a spopularizovanie toho, čo je cenné a hodné pozornosti. Je to naša „lokálnosť“, ktorá tvorí bohatstvo sveta.